

Når blomsterne blev kogt i sødmælk, var den god mod kighoste. Den kunne fordrive fluer, væggelus og lopper. Rejnfan har fået tilnavnet "herba immortalis" - den udødelige urt - da man indgød lig med den, så de ikke blev fortæret af orm.

Velduftende Kamille Foto: © Scarpis/Karsten Schnack

Velduftende Kamille er en etårig op til 35 cm høj urt med stærk duft. I maj-august udvikler planten hvide kurveblomster med gul midte. Kamille har siden oldtiden været en meget benyttet lægeplante, der er blevet brugt mod en lang række forskellige sygdomme. Den er værdifuld mod lette smerter pga. indholdet af Salicylsyre. I dag bruges de tørrede kamilleblomster mest til urtete, som er kendt for sin lindrende virkning på forkølelse og ondt i halsen.

Prikbladet perikon Foto: © Scarpis/Niels Fabæk

Prikbladet perikon er en op til 50 cm høj etårig krydder- og lægeplante. I juni-august udvikler Prikbladet perikon gule blomster, der indeholder et rødt farvestof. Siden oldtiden har planten været anset som en fremragende lægeplante, der blev brugt mod en lang række sygdomme. Man mente desuden, at den beskyttede mod ondskab og hekseri.

I dag indgår Prikbladet perikon i forskellige naturlægemidler mod blandt andet depression. Prikbladet perikon er en god snapseurt, der giver snapsen en sødlig smag og en flot rød farve.

Planten kaldes også for Johannesurt, fordi en legende siger, at planten voksede frem fra de bloddråber, der faldt fra Johannes Døberens afhuggede hoved.

Fejborg Bakke, Grevsmosen og Bollebakken

Området omkring Fejborg Bakke, Grevsmosen og Bollebakken blev fredet i 1964 og udgør ca. 70 ha. Der er offentlig adgang til fods ad de afmærkede stier.

På den statsejede ejendom Lunken findes til fri afbenyttelse en udestue med toiletter og en primitiv lejrplads til overnatning i telt. Lidt nordligere ligger det fredede område Nymølle Bæk. Begge steder er der mulighed for vandreture ad afmærkede stier.

De fredede områder i Jyske Ås er forbundet med en 32 km lang cykel- og gangsti fra Dronninglund til Øster Vrå. Cykelstien i Jyske Ås er også en del af Hærvejsruten, national cykelrute 3.

Nordjyllands Amt har udgivet en lang række foldere over fredede områder og regionale cykelruter, som udleveres gratis på turistbureauer og biblioteker i amtet. Foldere over de nationale cykelruter fås mod betaling, enkeltvis eller som en samlet pakke.

Publikums færdsel

Selv om du færdes i et fredet område med offentlig adgang, skal du være opmærksom på at jorden er privatejet og stadig anvendes til land- og skovbrugsformål. Her gælder de almindelige regler for færdsel i naturen. Særligt for det fredede område gælder: Campering er ikke tilladt. - Båltænding er kun tilladt på de anviste primitive lejrpladser. - Hunde skal føres i snor. - Al færdsel sker på eget ansvar, også på arealer med græssende dyr.

Ture i et fredet område Fejborg Bakke, Grevsmosen og Bollebakken

Landskab

Skove, marker og spredte gårde udgør landskabet

Landskabet omkring Fejborg Bakke, Grevsmosen og Bollebakken er meget kuperet og varieret og opleves som en mosaik af skov, marker, moser, småsøer, overdrev og lyngklædte bakker. Mosaikken er opstået ved et samspil mellem de naturgivne forhold - stejle bakker og mager jord - og den påvirkning mennesker og dyr i århundreder har udsat landskabet for.

De lyngklædte bakker skyldes den rovdrift fattige bønder tidligere var tvunget til at drive på den dårlige jord for overhovedet at kunne eksistere. Efterhånden som jorden blev udpint, indvandrede lyngen, der blev karakteristisk, især for den midterste del af Jyske Ås. De øde hedestrækninger blev tilholdssted for røvere og stimænd og skabte en usikker og frygtet barriere for færdslen mellem landsdelene.

Mellem Grevsmosen og Slettingen findes endnu sådanne hedebakker, og her findes endnu idag mange gamle velbevarede hulveje. Man kan også stadig finde rester af de jordhuler, hvor røverne holdt til.

Med lidt god vilje kan man sagtens forestille sig, hvordan en stor del af åsen havde set ud engang.

Selv om meget er ændret fra dengang, præges området stadig af de barske vilkår. De små gårde ligger i læ af bakkerne med kørn- og roemarker på de fladere jorder, småskove på skråningerne, hvor pløjning er umulig og græsning på de fattigste og magreste jorder.

Grusgravning i området mellem Fejborg Bakke og Bollebakken blev forhindret med fredningen i 1965. Syd for området blev der gravet grus i flere år, men grusgravningen er nu ophørt de fleste steder, og arealerne er blevet retableret og anvendes til landbrugsformål eller ligger hen som naturarealer.

I området findes mange kulturhistoriske spor. Især langdyssen ved Fejborg Bakke fra ældre stenalder er et besøg værd. Herfra og flere andre steder i området er der udsigt over Jyske Ås og store dele af Vendsyssel.

Dyre- og planteliv

Den store variation i områdets vegetation giver mulighed for et rigt dyre- og fugleliv.

Vandhullerne i Grevsmosen er gamle tørvegrave. Mose- og lyngtørv blev gravet først på sommeren, tørret og stakket på stedet og siden kørt hjem til omegnens gårde og husmandssteder. Tørv var vigtigt som brændsel i forrige århundrede, da skovene næsten var hugget bort. Omkring år 1900 ophørte tørvegravningerne i Grevsmosen, og i dag er vandhullerne fine, små søer.

Den ene sø ligger uforstyrret hen og kan skimtes mellem træerne fra stien. Der er stejle skrænter med dunhammer i kanten og åbent vandspejl med gråænder, blichøns og

lappedykkere. Den anden sø, der er mere fladvandet, har en fin birkesump langs kanten og store områder, hvor tørvemosserne breder sig.

Gråænder med nyudklækkede unger

Foto: © Scanpix/Johnny Madsen

Dunhammer Foto: © Scanpix/Morten Grøth

Grøftkantens planter

I området er der god plads til grøftkantens planter. Mange af dem er gamle læge- og krydderurteplanter, som har haft stor betydning for husholdningen, fx Rejnfan, Velduftende Kamille og Perikon.

Rejnfan Foto: © Scanpix/Karsten Schnack

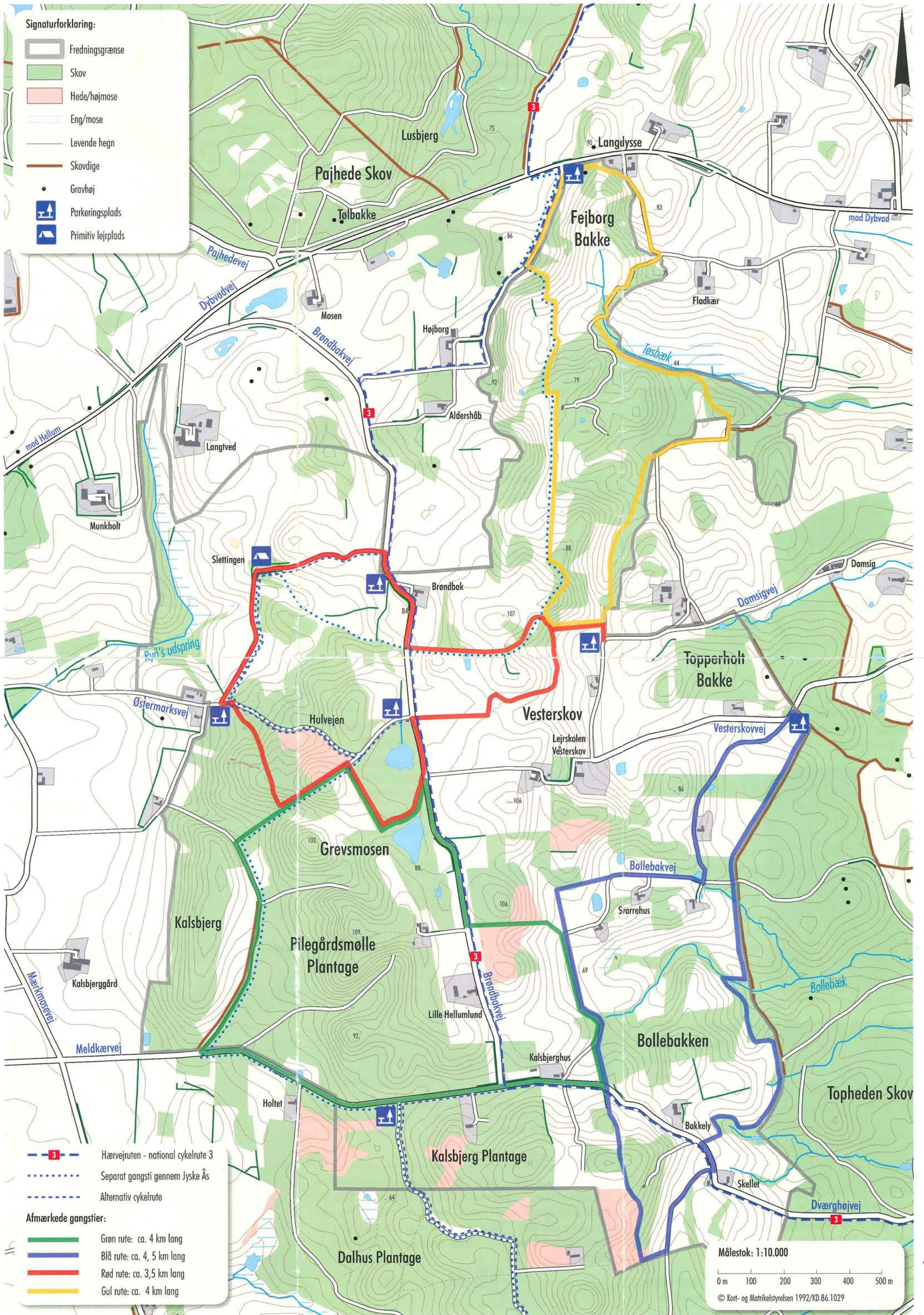
Rejnfan er en rank, krydret duftende, 50-100 cm høj plante med fjersnitdelte blade og en tæt halvskærm af gule, knapliggende blomsterkurve uden.

Den er almindelig langs vejkanter og marskel og på bakkskrænter. Den ses tit i tætte klynger, opvokset fra en forgrenet rodstock, hvorfra den breder sig. Rejnfan blomstrer juli-september.

Rejnfan har været anvendt som ormedrivende middel i mange lande. Også mod trolddom og djævlbesværgelser og som elskovsmiddel var rejnfan god.

Signaturforklaring:

- Fredningsgrænse
- Skov
- Hede/højmose
- Eng/mose
- Levende hegn
- Skovdige
- Gravhøj
- Parkeringsplads
- Primitiv lejrplads

- Hærvejruen - national cykelrute 3
 - Separat gangsti gennem Jyske Ås
 - Alternativ cykelrute
- Afmærkede gangstier:
- Grøn rute: ca. 4 km lang
 - Blå rute: ca. 4, 5 km lang
 - Rød rute: ca. 3,5 km lang
 - Gul rute: ca. 4 km lang

Målestok: 1:10.000

0 m 100 200 300 400 500 m

© Kart- og Matrikelstyrelsen 1992/KD.86.1029